

SVATÝ MARTIN – SVĚTLO BOŽÍ LÁSKY

Každý rok slaví 11. listopadu svůj svátek všichni Martinové a Martiny. Základ jejich jménu nedal jen římský Bůh války Mart, ale v našem kulturním okruhu ten, který sice byl vojákem, ale pro službu potřebným odložil zbraň a stal se křesťanem. Poselství o lásce k bližnímu, která je pro svatého Martina mnohem cennější než meč a vojenská hodnost, je stále aktuální a příběh o tom, jak se Martin rozdělil o svůj plášť, si lidé vypravují po celé generace. Právě Martinovo pozorné jednání vůči člověku v nouzi z něj dělá svěťce, z jehož životního postoje a jednání vyzařuje Ten, který je Světlem světa. Příběh o svatém Martinovi najdeme také v obrázkové knize Franze Ketta a Petry Ostermann Za zavřenou branou, kterou vydalo Kartuziánské nakladatelství a vydavatelství v roce 2010.

Cílová skupina

předškolní a mladší školní děti
dospělí s dětmi

Setkáváme se

Vedoucí vezme plechovou nádobu s lanem přikrytou tmavým šátkem a zeptá se dětí, co může být uvnitř.

Nádobou zatřese někomu u ucha.

Někdo si může nádobu potěžkat a sám jí zatřást.

Někdo může dát ruku pod šátek a pak pantomimou předvést ostatním, co nahmatal uvnitř.

Vedoucí vytáhne z nádoby konec lana a pošle jej po kruhu.

Přítom zpíváme:

hudba: Tomáš Krejčí podle Thomase Brunnhubera
český text: Eva Muroňová

Z ru - ky do ru - ky la - no pu - tu - je, la - no pu - tu - je,
te - be a mne spo - ju - je, te - be a mne spo - ju - je.

Es wandert das Seil von Hand zu Hand
hudba a text: Thomas Brunnhuber
© RPA Verlag GmbH, www.rpa-verlag.de

Nebo:

hudba: Tomáš Krejčí podle anglické lidové
český text: Eva Muroňová

Od te - be do - stá - vám a já ti zas dá - vám.
Jsme jeden pro dru - hé - ho, ať nikdo není sám. ať nikdo není sám.

Pomůcky

- lano
- plechová nádoba
- tři tmavé šátky
- zelené šátky
- šátky různých barev
- dekorační materiál
- přírodniny
- nástroje z Orffova instrumentáře
- dřevěný meč a červený plášť, příp. helma
- krajíc chleba v šátku
- velký lampion
- lampiony, příp. čajové svíce ve skleničce
- zápalky
- příp. obrázková kniha Za zavřenou branou

Zřejmě se skupina dostane do problémové situace, kdy bude třeba vyřešit, co udělat, aby se lana mohly držet všechny děti. Nechejte tento problém děti samostatně vyřešit a akceptujte řešení, na kterém se dohodnou.

Jednoduchá věta vyjadřuje základní životní zkušenost se vším, co „drží lidi pohromadě“. To, co společně neseme a o co nám společně jde, také obvykle „nese“ nás a dává našemu jednání smysl. V hloubce této skutečnosti pak také můžeme najít výpověď o Bohu, kterého, když se držíme, tak drží i nás.

Ted' nás drží to, čeho se všichni držíme, a to, čeho se všichni držíme, nás ted' drží.

Setkání se skutečností

Lano položíme na zem do tvaru kruhu a směrem k dětem v něm vytvoříme obraz brány.

Přemýšlíme, co by to mohlo být.

Vedoucí zvýrazní obraz brány třemi tmavými šátky.

Vedoucí motivuje skupinu k různým činnostem přibližujícím obraz brány.

– Ukazujeme různé tvary bran gestem.

– Gestem a pohybem znázorňujeme různé druhy a typy bran, dveří, vrat nebo jiných prostorů, kterými se někam vstupuje. Ostatní mohou gesta opakovat a hádat, co to je. Např. Garáž. Branka. Internetový portál. Apod.

Brána je místo, kde se můžeme setkat, ale brána je také místo, které nás může od sebe oddělit.

Posadíme se.

I náš příběh se odehrává u brány, která byla ve dne taková...

Vedoucí gestem naznačí otevřenost a ostatní jej mohou napodobit.

... a lidé se u ní setkávali.

Ale v noci byla taková...

Vedoucí gestem naznačí uzavřenost a ostatní jej mohou napodobit.

...kdo byl venku, tak se dovnitř nedostal.

Vedoucí může vzít obrázkovou knihu o svatém Martinovi, nalistovat první stranu a motivovat děti k přemýšlení, kam by taková brána mohla vést.

Píše se o ní tohle:

Za zavřenou branou, co by tam mohlo být?

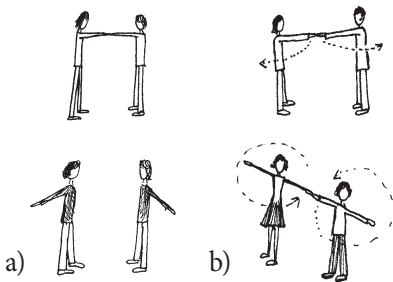
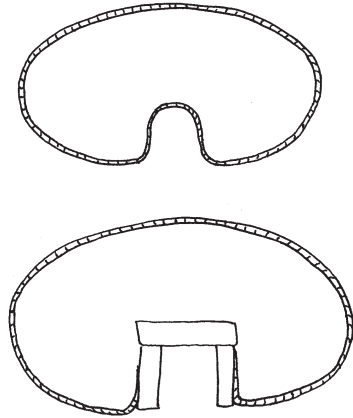
Chceš-li se za ni podívat, můžeš ji otevřít.

Kdo chce, může se do obrazu brány postavit, zavřít oči a chvíli si představovat, kam by brána mohla vést.

Pak může branou projít a vyslovit, kam došel.

Za naší branou bylo v příběhu město a kolem města byly hradby. Znázorníme si to.

Vedoucí se postaví k lanu a vyzve někoho pohledem, aby se postavil těsně vedle něj. Tak pomalu vzniká obraz „městských hradeb“. Prostor brány necháme otevřený.

Když si děti samy netroufají postavit se do obrazu brány, mohou si vybrat kamaráda, nebo je může doprovodit maminka, příp. někdo z dospělých. Děti však v žádném případě nenutíme.

Přítom zpíváme:

hudba: Franz Kett
český text: Eva Muroňová

Po-sta-ví-me hradby, po-sta-ví-me hradby, pevné hradby z kamení.
Po-sta-ví-me hradby, po-sta-ví-me hradby, dobré místo k bydlení.

Kommt, wir wollen bauen
hudba a text: Franz Kett
© RPA-Verlag GmbH, www.rpa-verlag.de

Představujeme si a jmenujeme, co by mohlo být uvnitř hradeb, např. jaké obchody by tam mohly být, jací řemeslníci by tam mohli pracovat, nebo co by se tam mohlo dít během dne.

Každé dítě si vezme šátek a vytvoří si a ozdobí obraz domu tak, aby jeho základy „stály“ na laně. Pokud je to možné, mohou si je vyzdobit dekoracním materiálem.

U svých domů zůstaneme stát.

Vedoucí se ptá, co je to za dům, nebo kdo v tom domě bydlí.

Např. To je hotel. To je hospoda. Tady má sídlo firma mého tatínka. Tady bydlím já. Apod.

V našem příběhu bude uvnitř hradeb za branou jedno staré město.

Otočíme se směrem ven a představujeme si a jmenujeme, co by mohlo být venku, za městem.

Např. Cesta. Dálnice. Pole. Apod.

V našem příběhu bude za hradbami a za branou les.

Vedoucí pomůže dětem, příp. také dospělým znázornit les.

- Některé děti se mohou rozestoupit, postavit se pevně na nějaké místo a znázornit stromy.
- Jiné děti mohou procházet mezi nimi a znázornit, co všechno se dá v lese dělat.
- Znázorníme, jak vypadá les ve dne a les v noci. Vedoucí může rozdat dětem hudební nástroje ke znázornění lesa ve tmě.

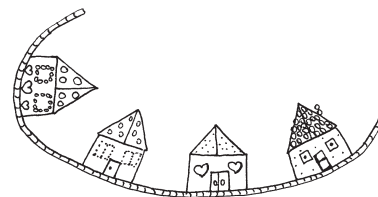
Vedoucí pomůže dětem, příp. také dospělým znázornit celou scénu příběhu.

- Některé děti budou představovat hradby města.
- Dvě děti budou představovat bránu.
- Některé děti se jako obyvatelé města postaví dovnitř hradeb.
- Některé děti budou vně hradeb představovat les. Děti mohou mít hudební nástroje.

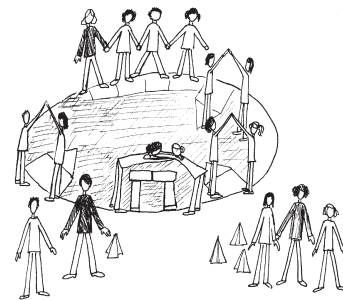
Kdo chce, může předvést, jak prochází lesem ve dne a vejde otevřenou branou do města. U brány s ním můžeme vést rozhovor o tom, kam jde, proč tam jde a co ve městě bude dělat.

Např. Jdu na návštěvu. Na trh. Koupit si boty. Nakoupit jídlo. Apod.

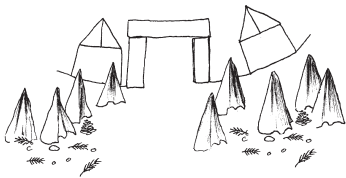
Kdo chce, může předvést, jak prochází lesem v noci a míří k bráně města. Děti znázorňující les mu mohou cestu různě znepříjemňovat, lekat jej a používat přitom hudební nástroje. U zavřené brány s ním můžeme „nedůvěřivě“ vést rozhovor o tom, kam jde, proč tam jde a co ve městě bude dělat. Např. Hledám nocleh. Mám hlad a hledám, kde bych dostal najít. Jdu domů. Apod.

Pokud jsou ve skupině děti nebo dítě a dospělý, kteří patří k sobě, mohou si postavit jeden společný dům.

Činnost přibližuje rozdíl mezi tím, co se nachází uvnitř a je to chráněno hradbami, a mezi tím, co je venku ve volném prostoru, ale je to mnohem nejistější. Tato skutečnost odkazuje na konkrétní životní situace, kdy prožíváme, že uzavřenost i otevřenost mají své světlo, ale i stinné stránky. V této souvislosti se pak dá také vnímat obraz Boha, ve kterém se obojí spojuje v dokonalosti. Je tím, který je tajemný, nepředstavitelný a neuchopitelný, ale je zároveň také tím, který je skálou a opevněnou tvrzí.

V našem příběhu se stalo něco podobného.

Pomocí zelených šátků a přírodnin znázorníme obraz lesa a posadíme se.

Povíme si příběh o tom, jaké to je, když někdo zůstane za zavřenou branou a lidé se k němu otočí zády, a také o tom, jaké to je, když je někdo uvnitř a má svůj domov, kde má světlo a teplo. Povíme si příběh o člověku, který dobře věděl, jak těžký je život venku a jak je důležité mít meč a helmu, která ochrání, a plášť, který zahřeje. Byl to totiž voják a jmenoval se Martin. Byl večer. Mrzlo. Lidé, kteří měli ve městě svůj domov a v něm kamna, měli štěstí, protože jim bylo teplo. Jeden člověk ale neměl střechu nad hlavou. Jel temnou nocí směrem k městu, kde si chtěl najít nocleh, ohřát se a odpočinout. Jel na koni a jel rychle. Jel temným lesem a mířil co nejrychleji k bráně.

Děti, které mají hudební nástroje, vyprávění doplní.

Už se těšil, až tam dojde.

Děti znázorní pohybem jízdu na koni.

Nebylo mu zima, protože měl na sobě velký, teplý plášť, který ho chrání před mrazem a hřál. Voják Martin neměl ani strach, protože měl u sebe ostrý meč a na hlavě helmu.

Vedoucí vezme meč a plášť, příp. helmu, vybere mezi dětmi „Martina“ a věci mu předá. Je-li to vhodné, může si meč a plášť, příp. i helmu vyzkoušet více dětí.

Najednou se kůň zastavil. Co se stalo? Koho uviděl? Na zemi se krčil člověk a třásl se zimou. Natahoval ruce a šeptal: „Jsem chudý a je mi zima. Nemám kde bydlet.“

Zpíváme píseň:

hudba: Tomáš Krejčí
text: Eva Muroňová podle Petry Ostermann

Kdo - si se - dí o - puš - tě - ný blíz - ko městských bran.
Bůh ví proč, snad je - ho ži - vot mno - ho dal mu ran.
Če - kej a měj od - va - hu. Ne - boj se po - zved - nout hla - vu.
Vy - drž a dou - fej ze všech sil, že Bůh si pře - je, a - bys žil.

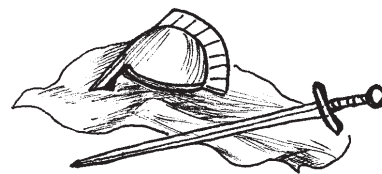
Kdosi sedí odvržený na cestě prašné.
Bůh ví proč, snad zapomněl, že žít je tak krásné.
Čekej a měj odvalu. Neboj se pozvednout hlavu.
Vydrž a doufej ze všech sil, že světlo přijde do tvých chvil.

Kdosi sedí vysílený a má velký hlad.
Bůh ví proč, snad nikdo z nás mu nepomohl vstát.
Čekej a měj odvalu. Neboj se pozvednout hlavu.
Vydrž a čekej u brány, někdo tě přijde zachránit.

Martinovi ho bylo líto. Pomyslel si: „Ubohý člověk v takové tmě a zimě. Musím mu něco dát! Ale nemám nic k jídlu ani žádné peníze. Co mám dělat?“

„Je mi zima,“ opakoval ubohý člověk. Martin sesedl z koně a sundal si z ramen teplý plášť. „O ten se s tebou rozdělím, ať se zahřeješ!“ Martin vytáhl meč a rozdělil plášť na dvě části.

Dítě, které má plášť a meč, příp. i helmu, je položí do obrazu a posadí se.

hudba: Tomáš Krejčí
text: Eva Muroňová podle Petry Ostermann

Že jedna vždycky dvě půlky jsou, o plášť roz-dě-lím se s tebou.

Jen tak bu - de mít kaž - dý díl, a - by žil.

Že jedna vždycky dvě půlky má, kdo rozdělí se vyhrává.
Jen tak bude mít každý dost a radost.

Martin pak vjel do města a přenocoval u dobrých lidí. Byla tma, byla noc, ale Martin stále neměl klid. Říkal si:

Já tady mám světlo a ten člověk venku sedí ve tmě.

Já tady mám teplo a on má jen polovinu pláště.

Já tady mám chléb a on má hlad.

Já tady mám pití a on má žízeň.

Já tady mám postel a on nemá kde spát.

Vedoucí doplňuje věty podle návrhů dětí a pak se zeptá:

Co má Martin dělat?

Vedoucí potvrdí odpověď:

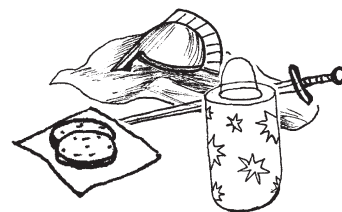
Martin se vrátil k bráně a vzal ubohého člověka k sobě.

hudba: Tomáš Krejčí
text: Eva Muroňová podle Petry Ostermann

Když se mnou roz - dě - líš se o svůj chléb a svůj čas.

Svět ko - lem roz - zá - ří se. Zahléd - neš ne - be v nás.

Když se mnou rozdělíš se o své místo a čas.
Svět kolem rozzáří se. Zahlédneš nebe v nás.

Vedoucí položí do obrazu chléb na šátku.

Pak oba usnuli a Martinovi se zdál sen. Zdálo se mu o cestě, o koni, o plášti a o ubohém chudém člověku. Podíval se na něj a jeho obličej se mu před očima najednou rozzářil.

Vedoucí rozsvítí lampion z úvodního setkání a postaví jej doprostřed obrazu.

Lampion, který propojuje všechna setkání tohoto programu, odkazuje na člověka, jehož život může být prozářen světlem všeho, co jej vnitřně naplňuje a přináší jemu, světu a lidem kolem něj dobro. Pro nás křesťany je tím světlem Ten, který o sobě řekl, že je Světlem světa, a který nás vybízí, abychom se také sami stali světlem světa.

Nebyl to ubohý chudý muž. Byl to Ježíš a Martin uslyšel, jak říká: „Martine, ty ses rozdělil o to, co máš, a kdo se rozdělí s druhým člověkem, dělí se také se mnou.“ Ten, kdo se rozdělí, dostává mnohem větší dar, než sám daroval. Mám pro tebe velký úkol.

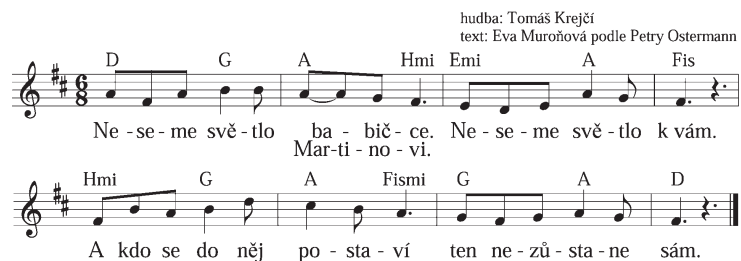
Vedoucí může přečíst nebo převyprávět text z knihy o svatém Martinovi.
Vezmi svůj meč a odlož jej, mezi ubohé pospíchej!
Vezmi svou helmu, odlož ji, pomáhej chudým raději!

Martin to dokázal a jeho příběh si dodnes lidé vyprávějí. Rozsvěcují světla a přejí si přitom, aby mezi nimi zářilo světlo vzájemné lásky, protože věří, že ten, který se s láskou rozdělí, mnohem víc dostane.

Společně tvoříme

Zpíváme a během písně si děti s pomocí dospělých rozsvítí lampiony a staví si je navzájem do obrazu svých domů. Pokud děti lampiony nemají, rozsvěcují si čajové svíce ve skleničce.

hudba: Tomáš Krejčí
text: Eva Muroňová podle Petry Ostermann

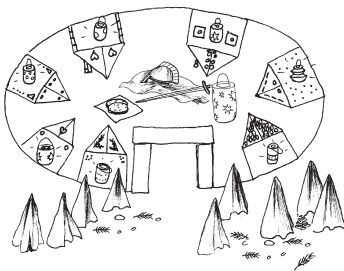
Ne - se - me svě - tlo ba - bič - ce. Ne - se - me svě - tlo k vám.
 Mar - ti - no - vi.

A kdo se do něj po - sta - ví ten ne - zů - sta - ne sám.

Světlo svatého Martina teď ve svých dlaních máš.
 Říká, že Bůh se rozdělil o více než jen plášť.

Neseme světlo, neseme, svatého Martina.
 Říká, že Bůh se rozdělil, dal nám svého Syna.

Neseme světlo, neseme, Martina svatého.
 Říká, že Bůh se rozdělil o sebe samého.

Přemýšlíme a modlíme se

Postavíme se kolem obrazu a setkání zakončíme:

Svatý Martin se stal pro chudého člověka za zavřenou branou světlem lásky. Lidé v den jeho svátku zapalují svíce a připomínají si, že žil na zemi člověk, který dokázal mít oči, uši, slova, srdce i ruce naplněné Boží láskou. Každý z nás se k nim teď může přidat a modlit se:

Pane,
 dej mi oči, které by viděly jako Tvoje oči,
 dej mi uši, které by slyšely jako Tvoje uši,
 dej mi slova, která by zněla jako Tvoje slova,
 dej mi srdce, které by milovalo jako Tvoje srdce,
 a dej mi ruce, které by pomáhaly jako Tvoje ruce.
 Amen.

hudba: Tomáš Krejčí
text: Eva Muroňová podle Petry Ostermann

G Hmi Ami H

I ma - lá sví - ce když je tu. Pro - bu - dí za - se k ži - vo - tu.

G Ami H C D D⁷

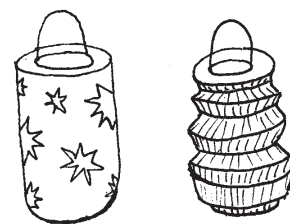
I ma - lá sví - ce v temno - tě. Ří - ká ti, neboj, najdou tě!

refrén G C Ami Hmi C Ami H E E⁷

Když ma - lou sví - ci dáš na zem. Tak u - vi - díš, že sví - tí všem.

Ami Emi F G Ami Hmi Emi D D⁷

Když ma - lou sví - ci dáš na zem. Tak u - vi - díš, že sví - tí všem.

I malá svíce svou září.
Mé i tvé oči rozzáří.
I malá svíce zahřeje.
Říká ti, že je naděje.

I malá svíce pomůže.
Když cestu najít nemůžeš.
I malé svíce jasný svít.
Říká ti, ještě budeš žít!

Děti se rozloučí a lampiony, příp. čajové svíce si odnesou domů.